

Nora van Oostrom-Streep

#Youtoo?

Umoet haast wel onder een steen hebben gebivakkeerd de afgelopen weken om niet te snappen waarop bovenstaande hashtag betrekking heeft: de seksuele intimidatie van mensen (mannen en vrouwen) door hun meerderen. Het begon met Harvey Weinstein, een bijzonder invloedrijke producer die er zijn modus operandi van had gemaakt (beginnende) actrices te belagen. Zij die zich verweerden, kwamen nergens meer aan de bak, werden zwartgemaakt en kregen in voorkomende gevallen te horen dat ze het aan zichzelf te wijten hadden. Nadat de eerste beschuldiging in de openbaarheid kwam, volgden er meer. Over Gijs van Dam, Kevin Spacey, Jappe Claes en Job Gosschalk, alsook over defensie, studentenverenigingen (al wisten we allemaal al langer van de 'bangalijsten' van Vindicat) en ... advocaten- en notariskantoren.

MISBRUIK HIËRARCHIE

Zonder in te gaan op de specifieke gevallen is het goed om te onderkennen wat het eigenlijke probleem van #metoo is, namelijk niet alleen seksuele intimidatie, maar breder het misbruiken van hiërarchie. Het gaat ook om het inbreuk maken op de grenzen van medewerkers als het werktijden betreft. Om het geven van rotklussen aan de 'jongste bediende' en het ontzeggen van kansen en perspectieven. In de jaren dat ik aan de beroepsopleiding het onderdeel 'beroepshouding en beroepsethiek' gaf, kwamen er soms tenenkrommende voorbeelden voorbij van dergelijk misbruik. Een

'Een hond heeft een baas en kandidaat-notarissen blijktbaar ook'

.....

kandidaat die 50 procent van de tijd koffie rondbracht, de keuken poetste en andere schoonmaakklusjes deed. ('Daar ben je echt niet te goed voor.'). Een kandidaat die met een zware rughernia toch iedere dag tot 23.00 uur werkte. (De notaris had een statafel laten plaatsen ...) De kandidaat die mee moest werken aan dubieuze akten. ('Jij bent sowieso medeplichtig, dus als jij het ooit aankaart, hang je zelf ook.'). Een kandidaat met een agressieve notaris. ('Als ik zeg "spring", mag jij alleen maar vragen: "Hoe hoog?"'). De kandidaat die alleen nog maar ruzieboedels kreeg toen ze de notaris op een fout in zijn akte wees. Kandidaten (vooral in het noorden!) die niet naar ringvergaderingen mochten, geen cursussen mochten volgen en losse contracten kregen, maar gezien de beperkte arbeidsmarkt in de regio geen kant op konden. Kandidaten aan de Zuidas die omvielen van de stress, maar die het niet hoefden wagen op tijd naar huis te gaan. ('Anders ben je geen Zuidas-materiaal.'). De lijst is eindeloos, met als dieptepunt de kano die als de notaris de kamer binnenkwam, moest gaan staan (... géén grap!!).

VRIJHEID

De essentie van alle voorbeelden? Misbruik van machtspositie. De geïntimideerde verkeert in een afhankelijke positie en vreest zijn of haar baan te verliezen of ten minste op een zijspoor te worden gezet. Aankaarten is niet aan de orde. Bij kleine(re) kantoren is geen vertrouwenspersoon of protocol, bij grote(re) kantoren is binnen no-time bekend wie de 'klager' is en komt de wraak alsnog. De cultuur is zodanig dat opkomen voor de eigen rechten gevoelsmatig niet kan of geen zin heeft. Van een medetrainer begreep ik dat in het notariaat de gevoelens van hiërarchie vele malen sterker zijn dan elders in de professionele dienstverlening. Een pregnant voorbeeld hiervan is volgens hem dat de kandidaten stelselmatig praten over 'mijn baas' als ze het over de notaris hebben. In andere professies wordt de leidinggevende 'leidinggevende' genoemd. 'Een hond heeft een baas' stelde deze trainer fijntjes vast 'en kandidaat-notarissen blijktbaar ook'.

BEWUSTWORDING

Het vasthouden aan de strikte hiërarchie is volstrekt uit de tijd en staat een optimale bedrijfsvoering in de weg. De medewerkers voelen niet de vrijheid optimaal te presteren, worden angstig en gespannen en zullen uiteindelijk vertrekken. Volstrekt contraproductief dus. Het veranderen van een dergelijke cultuur gaat niet vanzelf. Zoals ook in andere branches is van vitaal belang dat bewustwording plaatsvindt en het vertrouwen ontstaat dat men serieus wordt genomen. Zonder dat hier een specifieke hashtag voor nodig is, hoop ik overigens ... ■